

Návrh kompenzácie spoločenskej hodnoty drevín navrhovaných na výrub v rámci výstavby Logistického parku Budča.

Vypracoval: Ing. Marek Žiačik, Ing. Pavel Mathé

Apríl 2020

Cieľ dokumentu

Cieľom tohto dokumentu je stanoviť optimálny postup pre kompenzáciu spoločenskej hodnoty drevín, ktoré sú plánované na výrub pri výstavbe Logistického parku Budča. Vzhľadom na špecifiká týchto drevín a krovín a vysokú stanovenú spoločenskú hodnotu na jednej strany a možnosti na realizáciu náhradnej výsadby v obci Budča je potrebné postup pri jej kompenzácii optimalizovať tak aby boli splnené požiadavky vyplývajúce z príslušných legislatívnych predpisov a zároveň boli prostriedky vynaložené na tento proces využité optimálne pre rozvoj a údržbu zelene v obci Budča. Celý proces je navrhnutý v spolupráci so zástupcami investora a zástupcami obce.

Východiská

Vo februári 2020 bola uskutočnená inventárizacia drevín na parcele C k.ú. Buča číslo 1165/13 a časti parcely 1150/2 za účelom stanovenia ich spoločenskej hodnoty podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Dôvodom bol ich plánovaný výrub kôli výstavbe Logistického parku Budča.

Na základe vykonanej inventarizácie drevín bola vypracovaný dokument: „Logistický park Budča - Dokumentácia dendrologického prieskumu s výpočtom spoločenskej hodnoty drevín“ (Mathé, Žiačik február 2020). Výpočtom bola stanovená celková spoločenská hodnota drevín a krovín plánovaných na výrub 321 694,70 €.

Z dokumentu okrem iného vyplýva, že okrem sa v dotknutom území nachádzaju dva typy drevín (z hľadiska stanovenia ich spoločenskej hodnoty) a to jedince druhu *Populus x canescens*, ktoré boli evidentne vysadené v rámci budovania systému vetrolamov na poľnohospodárskej pôde a ostatné hodnotené kroviny a dreviny pochádzajúce z náletu alebo výmladkov (neboli úmyselne zasadené), resp. ich výskyt nie je v súlade s využívaním územia a majú ruderálny charakter. Z tohto konštatovania je možné vychádzať aj pri stanovení náhradnej výsadby respektíve pri stanovovaní adekvátnej kompenzácie ich spoločenskej hodnoty a ako maximálnu sumu pre tento proces brať do úvahy hodnotu 111 jedincov druhu *Populus x canescens* vysadených ako vetrolam/izolačná zeleň na SV a V okraji predmetného územia. Ich celková spoločenská hodnota bola vypočítana na 180 547 €.

Pre realizáciu náhradnej výsadby vymedzila Obec Budča vo svojom katastrálnom území parcely C-KN číslo: 1062/1, 1062/2, 161/1, 123/1, 1087, 609, 610/1 (viď. mapové prílohy), kde sa uskutčnila v apríli 2020 terénna obhliadka za účasti starostu Obce Budča – Ing. Moravca. Na základe terénnej obhliadky a po zvážení priestorových, technických a stanovištných možností na plochách vymedzených obcou je zrejmé, že náhradnou výsadbou je možné kompenzovať len určitú časť spoločenskej hodnoty drevín plánovaných na výrub. Je preto nutné navrhnúť kompenzačné opatrenia na úrovni úhrady/zabezpečenia údržby a ošetrenia existujúcej zelene v obci, prípadne iným spôsobom v zmysle § 48 Zák. 543/2002 Z.z.

Návrhy

Náhradnú výsadbu je na pozemkoch vymedzených obcou na tento účel je možné realizovať po zvážení priestorových, technických a stanovištných charakteristík jednotlivých lokalít so zreteľom na efektivitu a účelnosť takejto výsadby. V k. ú. Budča sme identifikovali nasledovné lokality na náhradnú výsadbu:

1. **<u>Pri kostole</u>**

Lokalita sa nachádza v centrálnej časti obce a je ohraničená uličnou sieťou, na východnej južnej a západnej strane okolo opevnenia Kostola svätého Michala archanjela. Na parcelách CKN č 609 a 610/1. k. ú. Budča. Od chodníka pre peších ju oddeľuje kovový ozdobný plotík. Na parcelách je vysadených niekoľko prevažne ihličnatých drevín.

Výsadbu navrhujeme realizovať vo forme živého plota a troch kusov solitérnych drevín.

Živý plot:

Tvorený jedincami hrabu obyčajného (*Carpinus betulus*) po vnútornej strane oplotenia vo vzdialenosti cca. 80 cm až jeden meter od oplotenia.

Postup:

- Pred výsadbou sa pôda v línii výsadby spracuje kultivátorom v šírke 30 cm do hĺbky 20 cm
- V línii výsadby sa vyhĺbia výsadbové jamky o objeme min. 0,05 m^3
- Vykopaná pôda sa vylepší sadovníckou rašelinou a použije sa na prihrnutie sadeníc
- Jamka sa vysype sadovníckou rašelinou min. vo vrstve 5cm
- Do každej jamky sa vloží zásobné tabletované anorganické hnojivo (1x10g), prípadne sa ošetrí mykorhýznym kondicionérom
- Sadenice o výške min. 60 - 80 cm budú vysádzané v jesennom agrotechnickom termíne v rozostupe 40 cm
- Vysadené dreviny sa namulčujú mulčovacou plachtičkou z netkanej textílie z prírodného materiálu a prisypú drevnou štiepkou
- Po vysadení sa zabezpečí intenzívna zalievka v pravidelných intervaloch
- V nasledujúcej sezóne dosadiť jedince, ktoré sa neujali
- Zastrihávať vo výške 30 cm nad úrovňou kovového ozdobného plotíka

Celková dĺžka línie výsadby je približne 80 m – približne 200 sadeníc

Dreviny:

Na lokalite pri kostole navrhujeme výsadbu 3ks jedincov druhu lipa malolistá (*Tilia cordata*)

Postup:

- Dreviny vysádzať do jamiek o objeme 0,125m^3- 0,4 m^3, veľkosť hĺbenej jamky záleží od veľkosti balu. Jamky a ryhy musia byť vyhĺbené v šírke odpovedajúcej 1,5 násobnému priemeru koreňového systému alebo koreňového balu. Zemina sa potom pridáva spoločne so záhradníckou zeminou a rašelinovým substrátom ku koreňom vysádzaných drevín.
- Jamka sa vysype organickým hnojivom – rašelinný substrát min. vo vrstve 10cm
- Do každej jamky sa vloží zásobné tabletované anorganické hnojivo (4x10g), prípadne sa ošetrí mykorhýznym kondicionérom
- Dreviny o výške min. 175 - 200 cm budú vysádzané v jesennom agrotechnickom termíne

- Vysadené dreviny sa namulčujú mulčovacou plachtičkou z netkanej textílie z prírodného materiálu a prisypú drevnou štiepkou vo vrstve 10cm
- Po výsadbe sa dreviny stabilizujú o zašpicatený kôl z namoreného ihličnatého dreva o dĺžke 2 m – 3 m
- Ihneď po vysadení drevín je potrebné zabezpečiť riadne zaliatie v dávke 15 l na drevinu
- Zálievku v pravidelných intervaloch opakovať v závislosti od množstva zrážok

2. <u>Pri ihrisku</u>

Lokalita sa nchádza v južnej časti obce pri futbalovom ihrisku. Na parcelách CKN č 1062/2, 1095/1 a 1088. k. ú. Budča, pre parcely, ktoré niesú v majetku Obce Budča bude potrebná dohoda s vlastníkom. Osou lokality je tok Turová. Koryto toku je upravené v lichobežníkovej regulácii z lomového kameňa. Na lokalite sa nachádza viacero drevín rôzneho druhu a veku. Významný je zvyšok topoľovej aleje, topole boli pred viacerými rokmi (proibližne 10) stabilizované orezom. Stabilizačný zásah je potrebné zopakovať.

Výsadbu navrhujeme realizovat vo forme dvoch pásov živeho plota po oboch stranách potoka Turová. Oba pasy budú vysadené v minimalnej vzdialenosti 2m od hrany regulácie a každých 30 metrov dĺžky budú prerušené minimálne dvojmetrovou prelukou pre zabezpečenie dostupnosti brehu pri prevádzke.

Živý plot:

Živý plot na ľavom brehu (v smere toku) navrhujeme budovať z jedincov druhu zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*) – časť jedincov je už na lokalite v línii navrhovanej výsadby vysadená preto navrhujeme vo výsadbe pokračovať. Na pravom brehu – Potočná ulica – na vrhujeme použiť hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Pre oba brehy navrhujeme použiť rovnaký postup výsadby:

- Pred výsadbou sa pôda v línii výsadby spracuje kultivátorom v šírke 30 cm do hĺbky 20 cm
- V línii výsadby sa vyhĺbia výsadbové jamky o objeme min. 0,05 m^3
- Vykopaná pôda sa vylepší sadovníckou rašelinou a použije sa na prihrnutie sadeníc
- Jamka sa vysype sadovníckou rašelinou min. vo vrstve 5cm
- Do každej jamky sa vloží zásobné tabletované anorganické hnojivo (1x10g), prípadne sa ošetrí mykorhýznym kondicionérom
- Sadenice o výške min. 60 - 80 cm budú vysádzané v jesennom agrotechnickom termíne v rozostupe 40 cm
- Vysadené dreviny sa namulčujú mulčovacou plachtičkou z netkanej textílie z prírodného materiálu a prisypú drevnou štiepkou
- Po vysadení sa zabezpečí intenzívna zalievka v pravidelných intervaloch
- V nasledujúcej sezóne dosadiť jedince, ktoré sa neujali

Počet jedincov *Ligustrum vulgare* v línii výsadby v dlžke približne 149m je približne 372, počet jedincov *Carpinus betulus* v dĺžke výsadby približne 123m je približne 307.

Dreviny:

Vzrastlými drevinami navrhujeme podsadiť zvyšok topoľovej aleje tak aby boli jedince topoľov postupne nahradzované ako budú dožívať. Ako vhodná dlhoveká drevina s vysokou stabilitou sa javí dub zimný (*Quercus petraea*). V úvodnej fáze prebudovania aleje navrhujeme vysadiť 3ks v rozostupe približne 10 metrov v línii existujúcej aleje v mieste približne 30m preluky.

Postup výsadby:

- Dreviny vysádzať do jamiek o objeme 0,125m^3- 0,4 m^3, veľkosť hĺbenej jamky záleží od veľkosti balu. Jamky a ryhy musia byť vyhĺbené v šírke odpovedajúcej 1,5 násobnému priemeru koreňového systému alebo koreňového balu. Zemina sa potom pridáva spoločne so záhradníckou zeminou a rašelinovým substrátom ku koreňom vysádzaných drevín.
- Jamka sa vysype organickým hnojivom – rašelinný substrát min. vo vrstve 10cm
- Do každej jamky sa vloží zásobné tabletované anorganické hnojivo (4x10g), prípadne sa ošetrí mykorhýznym kondicionérom
- Dreviny o výške min. 150 - 170 cm budú vysádzané v jesennom agrotechnickom termíne
- Vysadené dreviny sa namulčujú mulčovacou plachtičkou z netkanej textílie z prírodného materiálu a prisypú drevnou štiepkou vo vrstve 10cm
- Po výsadbe sa dreviny stabilizujú o zašpicatený kôl z namoreného ihličnatého dreva o dĺžke 2 m – 3 m
- Ihneď po vysadení drevín je potrebné zabezpečiť riadne zaliatie v dávke 15 l na drevinu
- Zálievku v pravidelných intervaloch opakovať v závislosti od množstva zrážok

Ošetrenie – stabilizácia topoľovej aleje.

Ako bolo uvedené na lokalite za nachádza zvyšok topoľovej laje tvorenej druhom topoľ sivý (*Populus x canescens*). Približne desať jedincov pomerne veľkých rozmerov si vyžaduje stabilizačný zásah. Odhadovaná suma za ošetrnie jedného stromu je cca. 300€ bez DPH, v cene nieje započítaný odvoz a štiepkovanie odstránených konárov.

Zhrnutie:

V rámci návrhu kompenzácie spoločenskej hodnoty drevín je navrhovaných na výsadbu:

- 507 jedincov druhu *Carpinus betulus*
- 372 jedincov druhu *Ligustrum vulgare*
- 3 jedince druhu *Tilia cordata*
- 3 jedince druhu *Quercus petraea*
- Stabilizačné ošetrenie 10 kusov *Populus* x *canescens*

Fotografické prílohy:

Obrázok 1: Lokalita pri kostole – pohľad z východu

Obrázok 2: Lokalita pri kostole - pohľad zo západu

Obrázok 3: Lokalita pri ihrisku - ľavý breh

Obrázok 4: Lokalita pri ihrisku - zvyšky aleje

Mapové prílohy:

